

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ואתחנן (עומר) י"א אב תשע"ד

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 486

פצוצים יקרים

ואתחנן אל ה' (ג' כ"ה) פרש"י אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם, והנה הגדול שבאוצרות שיש בשמים הוא האוצר של מתנת חנם, לכאורה צ"ב מדוע אין נותנים בשמים מהאוצר הזה לכל איש ואיש? רק הענין הוא שאין נותנים מהאוצר הזה רק לאדם שיודע שאין מגיע לו כלום אצל בוראו מצד מעשיו רק מצד החנינה, ואין לו שום תביעות על זה. לאיש כזה יכולים ליתן מהאוצר הזה. (שפתי צדיק בשם חרדשי הרי"ם)

ואתחנן אל ה' וגו' (ג' כ"ה) איתא במדרש אר"י עשרה לשונות נקראת תפלה מתוכם ביצור מלשון צרה והיינו לאדם שמבקש רחמים על עצמו להסיר ממנו צער. והעצה היעוצה להשליך את צרכי עצמו מנגד ויתפלל ויבקש רחמים כביכול על צער השכינה כאמרו"ל בזמן שהאדם בצער שכינה מה אומרת? קלני מראשי. ובוה נסתם פי המקטרג בהכרח.

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר (ג' כ"ה) מה הוא לאמר? נראה כיון שנגזרה הגזירה על משה שלא יכנס לארץ חשש משה שלא יהיה לו כלל פתחון פה להתפלל לכך אמר לאמר הרי שלאמר הוא כמו ה' שפתי תפתח שלפני העמידה בשמו"ע. בא להורות שצריכים לעשות את ההשתדלות המרבית עד מקום שידו מגעת, כמו כאן משה שהרבה בתפלה עד שנאמר לו אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. (ע"פ חרדשי הרי"ם)

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר (ג' כ"ה) מהו בעת ההיא? אפ"ל מאחר ובפרשת פנחס ביקש משה יפקד ה' איש על העדה. אמר לו השי"ת שיוסמוך ידיו על יהושע. בעת ההיא חשב משה מאחר ופני יהושע כפני לבנה יש מקום לומר שמשה שהוא פני חמה ימשיך לפחות להיות נכנס לארץ. אמר לו הקב"ה אל תוסף דבר אלי בדבר הזה כי למדות שיהושע הוא כירח מ"מ דבר אחד לדור מנהיג אחד לדור ואין שני מנהיגים עיין סנהדרין (דף ח) בענין זה.

אעברה נא ואראה את הארץ (ג' כ"ה) איתא בגמ' (סוטה יד) דרש רבי שמלאי מפני מה נתאוה משה ליכנס לארץ ישראל וכו' אלא כך אמר משה הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל וכו'. מחשבה זו מתאימה גם בתפלתנו שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו לא מחמת הנעם והנוחיות אלא בכדי שנוכל לקיים מצוות הרבות שאינם מתקיימים אלא בבית המקדש הקיים.

וראית את השמש ואת הירח אשר חלק וגו' לכל העמים (ד' י"ט) פרש"י להאיר להם. בספר הישר מובא דקודם שהכיר אברהם את בוראו וראה השמש יוצאת סבר שהוא אלוה וכיון שראה אותה שוקעת בלילה הכיר שיש גבוה מעל גבוה מנהיג עליהם. מצאנו שדייקא מפני שהשמש שוקעת בלילה ניכר מחמת זה כח מלכותו יתב"ש, וזהו אשר חלק להם לכל העמים להאיר להם כי כל העמים אין להם בהשמש והירח אלא הפעולה הגשמית משא"כ בני ישראל שניתן להם הכח להבין ולהשכיל כח מלכות הבורא דייקא ממה ששוקעין כל אחד בעונתו הם מוסיפים דעת לאדם להבין גם מתוך הכשלונות כמש"כ כי אראה שמיך. (תהלים ח)

(דגל יהודה - חרדשי הרי"ם)

ובקשתם משם וגו' ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך (ד' כ"ט) הקב"ה הבטיח כשבקשתם תמצאו הגם שעל הדורות שלנו כתוב יושטמו ולא ימצאו (עמוס ח, יב) מ"מ בדורות האחרונים קיימת הבטחה של בקשתם ותמצאו.

כי תוליד בנים וגו' (ד' כ"ה) איתא במדרש גבי מנשה שרצה לעשות תשובה א"ל הקב"ה הא רשע, ברין הוא שלא אענה אותך שהכעסת אותי אלא שלא לנעול דלת לפני השבים. בזה"ק מובא שמזכא חייבא הוא זכות יותר גדול בתשובה.

ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת (ד' כ"ט) היינו שיעבוד את השי"ת בכל מצב ולא לחכות כאלו לימים יותר טובים ושקמים, וכן איתא במשנה באבות (פ"ד ד) אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה - שמא אתה איש של לא תפנה כי נשלחת לזה העולם שתלמד וכו' גם כשלא תפנה... (הרה"ק מקאצק זיע"א)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

486
ג

האשק שיחת הרא"ש זיע"א תשע"ה באב תשל"ז (שנת ה'תש"ז) ה'בא ל'ז'ס"ח ע"ה א.א.

הוא נמצא בכל נשימה ונשימה. וכל הענין הזה של דוד לא בא אלא ללמדנו דבר זה, כי הדברים כפשוטם אינם מתקבלים על הדעת האיד דוד המלך אמר כאלו דיבורים, הרי "לא יראני אדם וחי" "פני לא יראו" ואיד סליק אדעתיה לחשוב שהוא חי עם הרבש"ע. וע"כ שכל הנפילה שהיתה לדוד לא היתה אלא להורות תשובה ליחיד, וללמד לכל אחד בישראל שבכל רגע צריך לזכור את יסוד האין שלו, ולדעת שהוא בבחינת נפילה. כי הרבש"ע הוא טמיר ונעלם בעולמו, בעולם של "כי לא יראני אדם וחי", והאדם יכול להכחיש בכל רגע, ורק ע"י תחושת הסכנה האדם מתבטל ביטול גמור, ובכל רגע ורגע, ובכל משהו שהוא עושה בעבודת ה', הוא מתהלך בביטול גמור שהרבש"ע הוא מציאות העולם - "ברוך כבוד ה' ממקומו" ו"מלא כל הארץ כבודו", והאדם אינו קיים - "מה". זוהי התכלית של הבריאה.

וזהו בחינת "חוצפא כלפי שמיא". שאין הכוונה לריב ח"ו עם הקב"ה, רק הכוונה להתקוטט עם עצמו, ולכוף א"ע לביטול גמור עד שיכניס את הרבש"ע בעולם הזה. וכך יוכל להגיע אליו. נמצא שהעניינים הללו שמענה את עצמו הם מביאים אותו למצוא את הרבש"ע ע"י הסיבות, ועל זה נאמר "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיד".

וזהו היתה עבודתו של רבי עקיבא כל ימיו, שאמר "מתי יבוא פסוק זה לידי ואקיימנו", דהיינו מתי אגיע לסיבה הגדולה של "מסרקות של ברזל" ואקיימנה, שאגיע באמצעותה לשלימות בחינת "מה". ואז יצאה נשמתו באחד. ובאם לא, אי אפשר

אמנם בכח הבחירה האדם מגיע לבחינת "מה". וזוהי להתגלות השי"ת. כי העולם ההוא שהקב"ה טמיר ונעלם בו אין אנו יכולים לידע ולהבין אותו, "כי לא יראני אדם וחי", רק אחר שהאדם מתבטל לפני הרבש"ע בתכלית הביטול הוא נעשה תוהו ובוהו, וכמו שהקב"ה הוא טמיר ונעלם כאילו אינו ואף אחד לא יודע ממנו, כך הוא האדם הזה זה לעומת זה, ואז הוא זוכה להגיע לרבש"ע. כי היות שהוא אין ואינו קיים כל הקיום שלו הוא רק מהרבש"ע, וכל כח וכח וכל פעולה שהוא פועל הוא חי בביטול חזק כ"כ עד שאינו קיים כלל, והמציאות של החכמה שלו היא "חכמה מאין", מהאין של הקדושה - שהיא אין - שהיא הנותנת כח לאדם. וכאשר האדם מכיר בזה הוא מבטל את עצמו, והרבש"ע נעשה מפורסם ע"י הבחירה. ומהי הבחירה? שהאדם ידע ויכיר שהוא שרוי בסכנה.

האדם תמיד בסכנה שלא ישכח את יסודו, "מה". ומדוד המלך אנו רואים עד כמה האדם הוא אין ובאיזה סכנה גדולה הוא נמצא בכל נשימה. כי דוד המלך הגיע למדריגה הכי גבוהה שנעשה מרכבה לשכינה, הוא היה ביער ונשד ע"י החיות וכל סוגי הנחשים, וטבע בכל הימים, ונתנסה בכל הפחדים, ובכל זה הכניס את הקב"ה, עד שהוריד את השכינה לארץ, ונתבטל בביטול גמור עד שנעשה מרכבה להשי"ת ונעשה מציאות הוי". ועם כל זה ברגע אחד איבד את הסיבות, ושכח את התלות שלו ברבש"ע, עד שאמר "בחנני ה' ונסני", דהיינו שיש לו התקשרות עם הרבש"ע. ומזה אנו לומדים עד כמה האדם אין ובאיזה סכנה

שיהיה קיום לעולם, כי הרבש"ע ישרא בתוהו ובוהו. שהרי תכלית הבריאה היא להודות ולהלל ולשבח את בוראנו, ואיך אפשר למצוא אותו ע"מ להודות לו ולשבחו? ע"י שאדם עושה צדקה וחסד או יושב ולומד ועושה מעשים טובים ויש לו הרגשה "אני למדתי" ו"אני התפללתי" והרבש"ע עזר לי הוא לא מוצא את הרבש"ע, למרות שיש הרבה שעושים כן. עיקר התכלית הוא שהאדם יגיע לבחינת "מה", וע"י הביטול שלו הוא חי בעולם כזה של "מלא כל הארץ כבודו", ובזה הוא מכריח את הקדושה לרדת ולהתגלות בזה העולם. כך הוא מוצא את הרבש"ע. ואז נתהווה בחינה של "מלא כל הארץ כבודו", וכל העולמות יש להם חיות מהאדם הזה שהרבש"ע שלח לו את הסיבה שבאמצעותה הוא יהיה מפורסם על ידו.

וזוהי התשובה שהשיב הקב"ה למלאכים, אם לא תתנו שיחתכו את רבי עקיבא לא יהיה קיום לעולם. אני נתתי לו את הכוחות כל ימיו להגיע לזה. בצמצום המח הוא הרגיש איך שחותכים בבשרו, והוא ביטל את עצמו בביטול של "מה". באופן אחר לא היה יכול לעבוד, רק בבחינה של מסריקות של ברזל. והאמת שרבי עקיבא לא הרגיש כלל את המסריקות של ברזל כי כל ימיו הוא חי עם מסריקות של ברזל, רק הגוף שלו כאב את הכאב של המסריקות של ברזל. והרבש"ע רצה להראות מי הוא רבי עקיבא, שהיה בשלימות בחינת "מה", ובשעה שהוא נחתך היה בבחינת "יצאה נשמתו באחד". את הבחינה הזו יכול להבין רק אדם שעובר

את העולם הזה, ולכן המלאכים שאין להם בחירה שאלו "זו תורה וזו שכרה?", ועל זה ענה להם הקב"ה שללא היסורים הללו והבחינה הזו אין כל קיום לעולם, כי אז הרבש"ע נשאר טמיר ונעלם וכביכול נמצא ב"תוהו ובוהו", ובכדי שכל העולם יהיה בבחינת "מלא כל הארץ כבודו" מוכרח הדבר להיות באופן זה. אמנם האדם שעובד על עצמו כל ימיו, ובכל הרף עין הוא חי בפחד של הסכנה, אזי כאשר הוא מגיע לבחינת "מסריקות של ברזל" שעניינה הוא "מבשרי אחזה אלוהה" אין לו כל יסורים. היות והגוף שלו אינו תופס מקום כלל, בבחינת "אינו גוף ואין לו דמיון כלל". הוא חי בבחינה כזו שהוא מרכבה לה', והוא מציאות שלימות הוי' בבחינת גוף, דהיינו מציאות הוי' בבחינת אנוש, "מה אנוש כי תזכרנו", שזהו התכלית של בריאת העולם. בשעה שנברא העולם אמרו המלאכים "מה אנוש כי תזכרנו", אולם משה רבינו הפך את הגוף לבחינת "מה", והיה מרכבה לרבש"ע שבאמצעותו נתגלה בבחינת "גוף", ועליו הקב"ה אומר "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא".

התכלית שלנו הוא להגיע לחיות בבחינה זו, תפקיד זה לא נועד רק עבור אנשים גדולים. אולם כולם מתנערים ממנו כי נדמה להם שאין אנו יכולים להשוות את עצמנו לדוד המלך או לדמות עצמו לרבי עקיבא. לאמיתו של דבר כל הגדולים הללו נולדו מאב ואם בשר ודם, והיו מטיפה סרוחה ככל אחד מאיתנו. ובפרט דוד המלך שמוצאו ממואב, מלוט ושתי בנותיו, וכאשר נולד היו

המשך מעמי קודם

אותו וכל מה שהוא רק מסוגל לעשות לו, זה לא החבר, זה שליחות מהרבש"ע לאדם ו"סיבה" של נסיון בכדי שיראה את ה"אחורי", שיראה את היסוד שלו "מה", ויכיר שלולי התקשרות הבורא אינו יכול לחיות.

אבל לחיות עם הרבש"ע זה דבר קשה מאד. בכל מחשבה ומחשבה צריך לחיות בפחד מפני הסכנה שלא ישכח את הרבש"ע הנותן לו כח לעשות חיל. אולם מכיון שהאדם הוא רק אדם, ונשאר אדם הוא שוכח, למרות הסכנה העצומה. אפילו דוד המלך שזכה לבחינת מרכבה ועל ידו נהיה "מלא כל הארץ כבודו" ו"ברוך כבוד ה' ממקומו", אח"כ היה "בבוא אליו נתן הנביא כאשר וגו'". מזה אנו רואים עד כמה האדם בסכנה. לכן הרבש"ע שולח לו לאדם תמיד רמזים שמהם יבחין שהרבש"ע קורא לו, ושולח לו נסיונות ע"י עצמו או ע"י חברו, כי היות ש"לא יראני האדם וחי אי אפשר שיקרא לו כי אם ע"י סיבות אך בפועל כאשר מגיע הנסיון האדם מתרגז עד מאד, ובחמתו הוא רוצה לקחת נקם בחברו. היות ששוכח שהוא "אנוש", ושוכח שהוא "מה", ולא שם אל ליבו שהרבש"ע קורא לו. - המשך יבוא בעז"ה

סבורים אחיו שהוא זרע פסול וביישוהו וביזוהו על כך. ומוזה אנו למדים עד כמה צריך האדם לירד לטינופת הכי גדולה בכדי להגיע לבחינה זו, ועד כמה צריך הוא להגיע לבחינה של שפלות ואין, ואיך הוא צריך כל הזמן לחיות ביסוד שלו. ובפרט בשעה שהוא עושה פעולה הוא צריך לחיות ביסוד של "מה אנוש כי תזכרנו", ולהיות בתכלית השפלות כדוד המלך שיצא ממואב. זוהי התכלית.

כבר קרוב לאלפיים שנה שאנו בגלות, ואנו עדיין יושבים על הארץ ובוכים על חורבן בית ראשון ובית שני, מכיון שבגלל המחשבות של האדם (שבעצם הוא "מה") אין "שבת אחים גם יחד". נדמה לו שחבירו פגע בו, והוא אינו יודע שאותה פגיעה שע"פ מחשבתו הוא נפגע מן החבר זה רמז מן השמים. הקב"ה רוצה להראות לו את השפלות שלו ולהביאו לבחינת "אחורי" - "וסכותי את כפי וראית את אחורי" - שזה תכלית הבריאה. והיות שהקב"ה מחפש את ה"אחורי" שזוהי הסיבה המביאה להתקשרות וזה תכלית הבריאה, הוא שולח לו לאדם סיבות, בכדי שיבין שאפילו אם החבר שלו מכה אותו ומקלל

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים
☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477
ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמות

הר"ר אברהם חיים כמו"ר ר' אשר פריינד ז"ל נלב"ע ט"ז מנחם אב
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע